

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega mesca, in velja za celo leto v tiskarnici in po pošti 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr. nov. da.

Tečaj II. V Ljubljani 15. novembra 1862. List 22.

O nedeljski šoli.

Spisal J. Eržen.

Mladost je dolžna, da hodi od 6. ali 7. do dokončanega 12. leta v vsakdanjo šolo, kjer se uči za djansko življenje naj potrebnih naukov. Toda v vsakdanji šoli se ne more vsega naučiti, kar ji je treba, in kar bi se naučila, bi sčasoma zopet lahko pozabila. Tako bi šole samo na pol spolnovale svojo nalogo, ako bi jim ne bilo mar za mladost tudi dalje, da ne pozabi tega, kar se je naučila, in da se tudi še kaj nauči in si to z lastnimi skušnjami zaterdi. To skerb ima tedaj nedeljska ali ponavljajna šola, v katero mora hoditi vsa mladost od 12. do 15. leta. Ali, žalibog! po več krajih nedeljske šole ne spolnujejo tega lepega namena, kjer se v njih ne uči za življenje. Da bi nedeljske šole mogle spolnovati svojo nalogo, naj bi se vanje jemala le taka mladost, ktera je že vsakdanji šoli odrastla, t. j. da se je saj dobro naučila brati in pisati. Tako tirja tudi postava. V nedeljsko šolo morajo tudi hoditi rokodelski učenci. Ali ni žalostno, ko vidimo, da sicer izurjeni rokodelci ne znajo še brati in pisati? Ali taki morejo napredovati z drugimi izobraženimi svoje verste? Gotovo morajo taki počasi opešati in ubožati. Ni tedaj čudno, če vidimo marsikterega mladenca, ki je še komaj rokodelski pomočnik, pa že smodke kadí, igra, popiva i. t. d. Takemu manjka izobraženja, ktero bi mu ponujalo drugih bolj plemenitih in koristnejših kratkočasov in vesellic. Še bolj pa je škoda za našo nježno žensko mladost, ktera posebno po mestih že tako zgodaj odcveta in poginja. — Vsaki

dan se lahko prepričamo, kako slabo se godi tu pa tam po mladem svetu. Mi izrejniki ne smemo tedaj rok križem deržati, temuč, kolikor je v naši moči, pomagati, da se naša ljuba mladost na pravi poti ohrani in na njo zavračuje. Odprimo nedeljske šole, kjer jih še ni; in kjer jih imamo, skerbimo, da jih prav obdelujemo! Kmali bomo doživeli in zapazili, da bodo naši gospodarji bolje shajali, svoje zemljišča umnejše obdelovali, svojo živino bolje opravljali, se bolj pečali s svilarstvom, čebelarstvom i. t. d. in njih žene bodo poštene gospodinje in žene in skerbne matere. Pri našem kmetu se bo udomačil red, pravo poštenje, ljubezen do bližnjega in vsi boljši časi. Naši rokodelci bodo bolje napredovali, ter sebi in občinstvu koristili.

V nedeljski šoli se mora pred vsem posebno kersčanski nauk dobro razlagovati. Potem se morajo vsi drugi šolski nauki ne le ponavljati, temuč tudi vedno primerno razširjati in nadaljevati posebno po okoliščinah kraja. Zeló bi bilo koristno, da bi se po mestih oziralo tudi nekoliko na tehnologijo, po deželi pa vun in vun na umno gospodarstvo. Za dekleta pa bi bilo potrebno, da bi se podučevale o hišnem gospodinjstvu, in da bi se pripravljale za odgojevanje otrok, tedaj: da bi bile enkrat dobre gospodinje in matere. Višjega učenja jim ni vselej treba.

Posebno pa mora učenik paziti, kako se mladost, ki odrašča, obnaša kjer koli si bodi. Pogosto se sliši, kako razuzdana je naša mladost, — pa kaj nam pomaga, če samo tako tožimo; delati, delati nam je treba!

Prav bi bilo, če bi se ustanovila v vsakem večjem kraju naprava ali sodnija za lepo vedenje in obnašanje mladosti. Tej sodnii naj bi bila podložna vsa bolj odraščena mladost do 20. leta. Ta sodnija bi mogla paziti, da bi vsi starši in rokodelski mojstri svojo mladost lepo izrejali in v šolo pošiljali. Taka sodnija saj bi bili izobraženi pa pošteni možje, post. duhovniki, učeniki in kaki drugi srenjski možje. Naloga te sodnije bi bila, da bi razširjala pobožnost, lepo zaderžanje in izobraženje; branila pa, da bi pohujšanje pri mladosti. — Tudi bi bilo lepo, če bi učitelj privabil v nedeljsko šolo tudi morda gospodarje, katerim bi se kaj podučnega ali kratkočasnega pripovedovalo ali bralo, post. kaj iz naših dobrih slovenskih časopisov, iz „Drobtinic“ i. t. d. S takimi pripomočki bi se gotovo veliko veliko storilo za povzdigo našega milega naroda. Bog daj!